

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimit,
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Blouuri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelitz,
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dannacker, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Huzar, Suc-
cursale de Românie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a 8-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII

„Gazeta” iese în ziua-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la ad. colectari.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajlu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu davan în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 159.—Anul LVIII.

Brașov, Luni—Marți 18 (30) Iulie

1895.

Care li-e scopul?

Brașov, 17 Iulie v. 1895

Ceea-ce se petrece ađi cu gim-
nasiul din Blașiu este mai mult de-
cât o urmărire, ca toate celelalte ur-
măriți indreptate în contra noastră,
a Românilor, este un atentat din
cele mai cutezătoare chiar la viața și
la cultura noastră națională.

Faptele săvârșite de cătră mi-
nistrul actual de instrucțiune pub-
lică în contra acestui institut de
cultură, formeză contrastul cel mai
strigător la cer față cu vorbele și
asigurările pressei ungurești, că în
acest stat ar domni deplină egali-
tate și că în deosebii religiunea,
limba și cultura fiă cărui popor s'ar
bucură de același scut din parte-i.

Cea mai viuă și sdrobotore do-
vadă, că aspirațiunile privitoare la
crearea unui „stat național ma-
ghiar” sunt indreptate în contra esi-
stenței noastre, ca rassă și popor deo-
sebit, este intoleranța ne mai pome-
nită, ce-o manifesteză ocărnuirea
ungurcă față cu instituttele noastre
de cultură.

De ce nu mai pot încăpé de
scólele din Blașiu? De unde de-odată
atâta dușmăniă și rea voință din
partea guvernului față cu profesorii
și studenții dela un centru cultural
românesc, care a crescut națiunei
române și patriei atâți bărbați vred-
nici și devotați?

De sigur, că cauza acestei mons-
truose aparițiuni nu póte fi numai
o rea dispozițiune, séu o rancună
trecătoare a celui ce conduce ađi re-
sortul învățământului public, ci pla-
nul ce-l urmărește el este mult mai
mare, mai periculos și mai diabolic.
Și decă trebuie să admitem, că pro-
cederea ministrului în afacerea scó-
lelor din Blașiu are de scop, pe
lângă altele, de-a face — cum am
đis — amare dălele actualului Me-
tropolit, care nu este agreat de el,
nu putem în același timp să nu re-
cunóscem în totă acțiunea ministru-
lui — tendința vedită de-a submina
esistența numitelor scóli.

Este un nex causal între poziția
Metropolitului și aceea a gimnasiului
din Blașiu. De va fi slăbită cea din-
tâiu, negreșit, că va fi compromisă
și cea de a doua, pentru-că una se
condiționează pe alta.

Decă — cum đice și fóia bise-
ricescă din Blașiu — procederea mi-
nistrului se indreptă în mare parte
contra capului Metropoliei, decă acum
voese să-l plece și să-l compromită
pentru-că s'a pus în potrița voinței
lor, fără indoială, că cauza principală
este numai și numai, că sgduind
dintru început poziția Metropolitului,
ca să nu se pótă întări, vor să lo-
vescă de-adreptul în inasăi existența
scólelor incredințate conducerei și
scutului său și al bisericeii.

Suntem mulțămitori fóiei bise-
ricesci din Blașiu, că în numărul său
mai nou ne dă o iconă despre sta-
diul, în care se află de present per-
secutarea gimnasiului din Blașiu din
partea ministrului.

Dăm loc mai jos părții celei
mai însemnate din articolul acestei
foi. El ne înfățișeză destul de viu
marele pericol, ce amenință scóile
din Blașiu. Următorul pasagiu cu
deosebire ne pune pe gânduri, în ce
privesce planurile diabolice ale ad-
versarilor noștri, dér tot-odată ne
mângăe și ne încuragiază mult cu
privire la atitudinea mai marilor
scólei:

„Guvernul póte să facă ori-ce
— đice „Unirea”, — are puterea în
mână. Dér să scie, că autoritatea
noastră superiőră este gata a-și îm-
plini toate obligamentele, ce le are
față de legile și constituțiunea țării,
nici-de-cum însă nu va face de dragul
unui ministru efemer vre-o concesiu-
ne cât de mică, care se fiă în opoziți-
a interesului bisericeii și al nēmului nostru;
ěr profesorii... mai bucurosi vor umbla
la cerșit, decât să trădeze cea mai scumpă
comoră a bisericeii și nēmului românesc:
gimnasiul din Blașiu“.

Cuvintele aceste ne pun pe gân-
duri, pentru-că prin ele vedem con-
firmată îngrijirea noastră, că guver-
nul voese să facă cu gimnasiul din
Blașiu ceea-ce a făcut cu cel din
Beiușiu; că a pus anume la cale mal-
tratările și șicanările de față, pen-
tru ca să aibă pretext a pretinde
dela autoritatea superiőră scolară,
să introducă în gimnasiu — ca un
fel de garanțiă în viitor pentru cre-
șterea „patriotică” a tinerimei sco-
lare — propunerea în limba ma-
ghiară a mai multor studii său să
depărteze căți-va profesori harnici
dela scóla.

Ne mângăe și ne încuragează
însă asigurarea, că autoritatea su-
periőră, precum și profesorii institu-
tului vor scie să fiă la înălțimea chă-
mării lor, așa cum pretind interesele
bisericeii și ale nēmului românesc.

Acest limbagiu este demn și îm-
bucurător.

Lupta e grea, dér purtată în
asemeni condițiunii ea trebuie să ducă
causa dreptă la invingere.

Dorim din suflet, ca așa să fiă în
tote împrejurările. Și așa fiind pot fi
siguri bărbații din fruntea Metropoliei
și a scólelor, că ei din toate părțile
vor întempina sprijinul sincer și de-
votat al națiunei, care să facă cu
putință salvarea scumpei sale co-
moră, a gimnasiului din Blașiu!

Guvernul și gimnasiul din Blașiu.

Vorbind despre necazurile, ce în
timpul din urmă s'au năpustit asupra
gimnasiului din Blașiu, „Unirea” de-
eră recunóscă, că presa noastră are
dreptul și datoria să țină publicul
în curent cu întreaga această afacere,
întru cât se póte fără a trece mar-
ginele impuse prin gravitatea situa-
țiunii, apoi continuă așa:

Înainte de toate trebuie să bată la ochi
forțarea aceea și lipsa de procedură logică,
ce o dovedește ministrul în afacerea această.
Când era vorba de studenții maturanșari,
ministrul a dispus, să se facă investigați
în cura studenților și a profesorului Groze
prin corpul profesoral. Acum vine minis-
trul și investigația ordonată în contra pro-

fesorului Groze o estinde asupra întregului
corp profesoresc, fiind-că o parte a studen-
ților cu ocaziunea intrării în Blașiu a Prea-
sfințitului nostru Mitropolit ar fi cântat
„Deșteptă-te Române” și „Doina lui Lu-
caciul“.

Două anomalii se află în procedura
această. Una e chiar absurditate. Anume din
dispoziția cea mai nouă a ministrului ar
urma, ca corpul profesoresc să facă cer-
cetare asupra sa. A doua anomală este,
că ministrul estinde o cercetare pornită
pentru un lucru asupra unui alt lucru de
totului tot deosebit de cel dintâiu atât prin
timpul, în care s'a întemplat, cât și prin
natura sa.

Se vede mai departe din procedura
domnului ministru, că cercă anume ocaziuni
pentru a puté apăsa gimnasiul din Blașiu
și eventual pentru a-l închide.

E adecă probabil, că domnul comisar
ministerial esmis în cauza studenților ma-
turisanși va fi raportat stăpânului său, că
din totă investigația n'a rezultat nimic cul-
pabil. Trebuia decă aflat ceva incident nou,
fiă chiar și născocit, oum de fapt e, pen-
tru a mai da un ghiold gimnasiului din
Blașiu.

În sfârșit procedura ministrului pare
a dovedi, că totul este indreptat în mare
parte în contra Capului metropoliei și ar-
chidiecei noastre. S'a pus împotriva voin-
ței lor. Acum voese, să-l plece și să-l com-
promită.

Dumneđu e cu noi!

Causa noastră dreptă este. Gimnasiul
nostru a crescut tot-deuna tineri devotați
patriei și regelui, dér în același timp și
devotați, și încă în egală măsură, nēmului
lor. Renegații și trădătorii nu sunt din
șoola Blașiuului. Și de acestia li-ar trebui
stăpânului noștri. Însă lui Dumneđu nu-i
trebuiesc renegați și trădători. Er noi as-
cultăm mai virtos de Dumneđu, decât de
ómenii.

Guvernul póte să facă ori-ce. Are pu-
tarea în mână. Dér să scie, că autoritatea
noastră superiőră este gata a-și implini toate
obligămintele, ce le are față de legile și
constituțiunea țării, nici decât însă nu va
face de dragul unui ministru efemer vre o
concesiune cât de mică, care se fiă în opo-
zițiă cu interesul bisericeii și al nēmului
nostru.

Er ceea ce privesce pe profesori, il
putem asigura pe d-l ministru, că toți sunt
conșcii de chămarea lor și că mai bucurosi
vor umbla la cerșit, decât să trădeze cea
mai scumpă comoră a bisericeii noastre și a
nēmului românesc: gimnasiul din Blașiu!

Situația în Orient.

— Intrevederi de monarchi și diplomați. —

Pressa din toate statele Europei
continuă a-se ocupa cu evenimen-
tele din Bulgaria și Macedonia și în
legătură cu aceste cu anumite în-
trevederi de monarchi și diplomați,
cărî conduc politica esternă a sta-
telor.

Am amintit deja, că cancelarul
german, prințul *Hohenlohe*, a făcut o
visită Maiestății Sale monarchului
nostru în Ischl, unde s'a vorbit mai
ales despre situațiunea încurcată în
Peninsula balcanică. situațiune, care
este supărătoare pentru Austro-Un-
garia. Câte-va dăle mai târziu mi-
nistrul austro-ungar de externe con-

tele *Goluhowski* a fost invitat și el în
Ischl, unde i-s'a dat o audiență mai
lungă la monarchul.

Îndată după această audiență,
contele *Goluchowski* va face o vi-
sită cancelarului german în Aussée.
Visita această este considerată din
tote părțile, nu numai ca un act de
simplă curtoasie, ci i-se atribue ca-
racter eminentemente politic.

Se asigură mai departe, că can-
celarul german va face în curênd o
călătorie la regele Italiei *Umberto în
Monza*, ér fóia guvernamentală „*Tara*“
din București aduce scirea, că re-
gele României *Carol*, va pleca dălele
aceste în străinătate și că va ave o
intrevedere cu Maiestatea Sa monarchul
nostru în Ischl, unde va petrece trei
dăle. Oficioasă română dă mare în-
semnătate acestei întrevederi, avên-
du-se în vedere raporturile încordate
și evenimentele, ce se desfășură în
Peninsula-balcanică.

Nu puțină însemnătate se dă în
actualele împrejurări și următoarelor
sciri din Belgrad: Duminică trecută
s'a ținut în capitala Serbiei un con-
siliu de miniștri sub presidenția re-
gelui. La consiliul acesta a luat parte
și *Garasanin*, fost ministru plenipo-
tențiar în Paris. S'au discutat eve-
nimentele din Bulgaria și Macedonia.
Despre rezultat au fost incunoscini-
țat atât Milan, cât și *Ristic*. Se sus-
ține cu siguranță, că regele sêrbesc a
rugat personal pe *Ristic*, ca în urma
evenimentelor politice, cărî au urmat cu
atâta grăbire, să mergă la Ischl și să
raporteze atât monarchului *Francisc
Iosif*, cât și ministrului de externe
Goluchowski despre starea adevărată
a lucrurilor de-o parte, de altă parte
să ceră consiliul celui din urmă asupra
viitōrei atitudinii a Serbiei. *Ristic*, đice
telegrama din Belgrad, a plecat
deja la Ischl, ducênd o scrisore au-
tografă a regelui sêrbesc adresată
Maiestății Sale monarchului *Francisc
Iosif*.

Din toate acestea apare evident,
că puterile europene, cărî compun
tripla alianță, dau o deosebită aten-
țiune stărilor din Peninsula-balca-
nică și, precum se asigură, un viu
schimb de note diplomatice urměză
a se face între oficiile de externe ale
puterilor interesate direct în cestiune.

Nu se póte trage la indoială,
că orizontul politic nu este nici pe
departe așa de curat și senin, cum
era pe timpul domniei *Țarului Alec-
sandru III*, dela a cărui mórte în-
côce un fel de îngrijire pentru cel
mai apropiat viitor se observă pre-
tutindenii. Cel ce a urmărit cu aten-
țiune mișcările din urmă din Bal-
cani, a putut să vadă, că aceste miș-
cări au provocat neliniște chiar și
în cel mai optimist politic. Asasi-
narea lui *Stambulow* a răscolit și a
înălțat la mare grad patimele și pa-
siunile, mai ales, că această teribilă
crimă s'a întemplat tocmai în dălele,
când deputațiunea bulgară umbla
închinându-se și cerșind mila și ier-
tarea Rusiei față cu Bulgarii. Mai
adaugem, că răscolă din Macedonia
amenință încă și nu vré să înce-
teze, ér Grecii și Sêrbii sunt geloși

de rezultatele ce-ar pute să le aibă Bulgarii în această provincie otomană.

Și tocmai pe când se petrec aceste în Orient, pășesc din nou pe plan cestiunea alianței ruso-franceze, despre care se susține hotărât, că s'a încheiat deja în 1891 la Kionstadt și că ar avea caracter ofensiv.

Imprejurarea această, precum și cele ce le-am atins mai sus, arată în deajuns însemnătatea politică a întrevederilor de monarhi și diplomați, întrevederii, care sunt comente în diferite chipuri de întreaga presă europeană.

CRONICA POLITICĂ.

— 17 (29) Iulie.

Lui „Pester Corr.“ i-se telegrafiază următoarele din Roma, referitor la Papa și primatul Vaszary: „Papa Leo XIII a declarat înaintea secretarului de stat-cardinal Rampolla, înaintea cardinalului Ruggiero, secretarul brevelor, și înaintea cardinalului Serafino Vanotelli, că voința sa firmă este să se încunjure cu or-ice preț în Ungaria frecările dintre stat și biserică. Papa a adaus, că are încredere necondiționată în atitudinea împăciuitoare a cardinalului-primat Claudiu Vaszary, al cărui exemplu îl vor urma și ceilalți episcopi, cărora clerul subaltern datorește obediță și ascultare. Tot cu ocazia această, Papa a numit pe cardinalul-primat Vaszary de cel mai credincios fiu al bisericii, care e dăruit cu virtuți apostolice. „Sanctae ecclesiae filius fidelissimus et apostolorum virtute benedictus“ — dice Papa. Oficioasă ungerescă publică această telegramă cu multă satisfacție, creștând astfel a face un bun serviciu primatului, pe care, cum șcim, „Magyar Allam“ îl învinuise greu în cestiunea purtării matriculelor de către învățatorii catolici.

*

Ordinațiunile și rescriptele referitoare la intrarea în vigoare a legilor nou bisericești nu-și mai au sfârșit. Dilele acestea ministrul de culte a adresat un fel de „notă“ către autoritățile superioare bisericești, în care nu le rōgă, ci le provocă, ca în vederea introducerii matriculelor de stat în Octomvre n. a. c., matriculele, ce le-au condus organele bisericești, să fie încheiate deja la 30 Septemvre, și copiile datelor de pe anul 1895 să nu le înainteze organelor civile numai după anul nou, cum s'a practicat până acum, ci deja în Octomvre să fie trimise respectivei autorități administrative. O asemenea instrucție a trimis și ministrul de interne către autorități, în care le face cunoscut „nota“ ministrului de culte.

*

D-l ministru Wlassics vré cu or-ice preț să fie apoteosat de șovinism. El a trimis un rescript către consiliul comunal din Budapesta, în care îl întreabă, că n'a mai sosit ore timpul, ca limba germană să se isgonască din școlile elementare din capitală, deoarece și așa nu se poate arăta vre-un spor la aceste școle. Ministrul dice, că eliminându-se studiul limbii germane din aceste școle, va fi cu atât mai ușor dasoăliilor maghiari din Budapesta, de a deslega problema națională maghiară, la care școlile din „székes-főváros“ nisuesc cu atăta zel. — De, Ungurii vréu cu or-ice preț să se încunjure c'un mur chinezesc și să nu mai sufere pe globul lor altă limbă, decât cea maghiară. De altfel e aproape milenii; ei vor să arate lumii, că cel puțin capitala e „ungurescă“. Decât arama tot aramă rămâne, măcar de-ar lustru-i-o d-l Wlassics cu tot felul de „argint“ wekerlian.

Presă și congresul naționalităților.

Foile continuă a-se ocupa de congresul naționalităților, convocat pe 10 August la Budapesta.

„Budapesti Hirlap“, revenind asupra cestiunei în numărul dela 28 Iulie, anunță soălcia teorie, că societăți și reuniuni de

naționalitate nu pot să existe, decât ca culturale; ca politice însă nu. „Cu atât mai puțin constituția maghiară suferă adunării provincoiale de naționalitate... Naționalitățile nu există (sic!) ca organisme politice deosebite și nici nu vor exista vre-odată; ca atare ele nici nu pot avea reprezentanță legală, nu se pot organiza politicesc, nu pot ține congrese... Concepțiunea această a condus pe guvernul precedent, când a pus capăt dietei valahe din Sibiu și a disolvat comitetul, ca pe o corporațiune, care n'a căpătat însărcinarea dela valahime să vorbescă în numele ei... Așa-dără naționalitățile noastre nu pot, nu li este iertat a ține congrese și în genere a păși în acțiuni politice, ca organism politic“...

Din acest punct de vedere „Budapesti Hirlap“ nu ține de posibilă întrunirea Congresului convocat. Fōia ungerescă se crede îndreptățită a discuta, că avut-au convocatorii drept de-a vorbi în numele celor trei națiuni? Se înțelege, că ea răspunde negativ. Vorbesce de „moderați“. (De sigur fi va plăc „Tribunei“ — Culeg.) și ca să amestecă publicul neorientat își dă toate silințele a storce „constatarea“, că numai câți-va „ultraisti“ fac Congresul. La sfârșit fōia ungerescă ne invită, să îngropăm pasivitatea și să intrăm în dieta din Peșta, decât voim „ferioire“ și „mulțămire.“ Durerele naționalităților vor fi ascultate de „părinții patriei“.

„Narodnie Noviny“ din Turoș-St.-Mărtin scrie un articol din incidentul convocării Congresului, în care arată dispozițiunea, ce domnesce în simul poporului slovac, care este oropsit în urma unui sistem de guvernare apăsător și costisitor.

„Novo Vreme (fōie sērbescă din Zimony) își exprimă mirarea, că apelul s'a publicat mai întâiu numai în „Tribuna“. Fōia sērbescă dice apoi, că apelul n'a fost scris de bărbați sērbî cu destulă trecere și influență în viața publică a Sērbilor.

Dintre foile din Agram, „Obzor“ anunță congresul prin câte-va rânduri, apoi se pronunță pe larg asupra nisuințelor jidovesce din Ungaria.

Organul german al opoziției croate, „Agramer Tageblatt“, se ocupă cu Congresul la loc de frunte. Articolul în esență e de următorul cuprins:

Nu cunoșcem, ce-i drept, amănuntele programului Congresului naționalităților dēr abia ne vom înșela decât credem, că naționalitățile sunt decise ca, renunțând la politica de pasivitate de până acum, să se formeze într'un partid politic. Românii, Slovacii și Sērbii s'au luptat ce-i drept și până acum contra preponderanței elementului maghiar; ei însă n'au avut o direcție politică hotărâtă și mai înainte de toate un organism comun. Inceț pe inoetul popōrelē nemaghiare au fost scōse din posesiunea lor națională și maghiarimea a fost ridicată la domnire arbitrară. O astfel de șguduire a basei statului milenar n'a putut rămâne fără urmări pentru înșaiși viața statului. Reținerea a 2/3 părți a populațiunei dela or-ice activitate politică a provocat în fine epuisarea puterilor și dārăpănarea raporturilor de partide. Se poate dice aievea, că legislativa maghiară nu mai are deja partidă capabilă de guvernare, și maghiarimea nu mai e în stare a produce puteri nouē...

Maghiarimea și-a supt puterea din neînțelegerile și indiferentismul politic al naționalităților. Naționalitățile unite însă formeză în Ungaria o putere, încât pot ocupa o pozițiune deosebită, decât vréu, în viața statului. Acum nu mai e vorba de pretenșiuni modeste; scopul, care plutesce înaintea partidei de naționalități, în formațiune, e cu mult mai mare. Legea de naționalitate nu mai e suficientă. Noua partidă de naționalități, după totă probabilitatea, va păși în acțiune în cel mai apropiat parlament maghiar, alături de partida populară, care și-a luat în program egala îndreptățire a naționalităților(!). Ce privește pe Croați, ei urmăresc cu cea mai mare simpatie mișcarea, căci dōr și ei pōrtă o luptă asemenea, deși în altă direcție și cu alte tendințe. Naționalitățile, ca elemente susținătoare de stat, trebuie să pășescă în viața

de partide din Ungaria (în dietă? — Culeg) ér noi trebuie să ne recăștigăm independența de stat. Cu toate-că opoziția croată nu poate merge cu naționalitățile din Ungaria în această luptă, totuși după putință ea va sprijini tendințele lor.

Încă o circulară în cauza școlilor noastre.

Prea Sântia Sa părintele episcop dela Arad Ioan Mețianu, a adresat încă o circulară tuturor protopresbiterilor și inspectorilor școlari din diecesa sa, în care, după ce aduce la cunoștință, că Consistorul a primit și pentru anul școlar viitor lista cărților manuale de școlă de pe anul școlar trecut, face următoarele observațiuni. Asupra cărora atragem atențiune tuturor organelor școlilor noastre confesionale:

Un defect constatat în multe școle este, că elevii nu se provéd de timpuriu și adesea îndată la începutul anului școlar cu rechisitele și cărțile necesare, din localul școlar lipseseșe masina de comout și alte rechisite, ér tabla neagră de școotă e rōsă de nu se mai pot exprima pe ea nescăi cifre cu cretă etc., și așa învățământul nu poate înainta. Ca să preîntâmpinăm această staagnare și piedecă, pt. D-ta voi dispune, ca încă acum în ferii să se înzestreze localele de învățământ cu rechisitele necesari și să se procure cărțile de lipsă pentru școlarii, ca ast-fel Duminecă în (20 August v.) 1 Septemvre n. c. făcând invocarea Duhului sânt. să se pōtă începe numai decât învățământul.

Ce priveșce procurarea cărților, este datorința fiă-cărui părinte a îngrijii pentru fiul său; ér pe școlarii șermani are Comitetul parochial să-i provédă cu cărți și cu rechisite. Durere însă, că în unele comune mari, și dela Dumnedeu cu bună stare binecuvântate, școlarii abia jumătate aveau anul trecut cărți; nu se îngrijiseră nici părinții, nici Comitetul parochial, ér învățatorul stetea așa dicend cu mânilē în sîn și nu scia să-și ajute baremî atăta, să facă o arătare la Consistoriu.

Mai aducem câte-va casuri de acestea, nu pentru înfruntarea unora, de ore-ce singuraticii vinovați, despre cari ni-sa făcut arătare, au fost trași la răspundere, ci le aducem și le spunem spre îndreptarea relor până nu se răspândesc mai tare. Așa e cazul cu tăblițele școlare. Școot unii învățatori, că în cutare clasă nu mai au lipsă de tăblițe. Li-am răspuns acelora, și repetim acuma tuturor, că fiă-care elev dela înscrierea în școlă are lipsă de tăbliță prin toate clasele; ea este o îndemănare la toate, precum la desemn și scriere, școotă și stilistică, și costă numai puțin crucer; din cari considerațiuni și mai departe avem să stărnim, ca după eșirea din școlă înocă, fiă-care tiner se între cu tăblița în lucrul său și peste tot în economia casei sale. Să-i facem dragă tăblița, și să-l legăm de ea pe viață!

Mai stranie ni-se par casurile, cari se referesc la întrebunțarea cărților și rechisitelor, ce-le-a procurat Comitetul parochial. Comitetul crede, că el a procurat pentru școlă, și așa însemnă și pe obiect, cumcă „e cartea școlii din N.“ sēu „tăblița e a școlii din N.“, ér învățatorul capetă îndrumare dela comitet, de-a îngrijii de cărți și de rechisite, ca de ale școlēi, ca pruncii să nu le strice, ci școlă să le aibă și mai departe, că nu se pot cumpēra în tot anul! Ba s'au gāsīt învățatorii, ales dintre cei provisorii, cari adoptând asemenea vederi dela Comitetul parochial, au închis în scrinele școlare toate obiectele, cărți, tăblițe, până și cerusă și cretă, dispunend, ca școlarii să le capete numai în școlă și numai pe timpul prelegerii.

Acesta e un rău, ce trebuie dires. Cartea sēu tăblița nu este a școlii, ci a elevului. Comitetul nu le-a putut procura pentru școlă, care nu învață, ci pentru elevul cel șerman din școlă, care vré să învețe. Onoratele comitete să dărueșcă șermanilor, dēr să fiă darul înțelept, iutreg

și creștinesc: ce s'a donat școlarilor, rămână proprietatea lor! Faceți, ca școlarii cei șermani să pōtă deveni și dēnșii stăpân pe-o mică și moșestă avere: pe tașca lor cea cu manuale de școlă! Vor înveța și în școlă și pe acasă, pretutindenea și în totă ora, cum îi trage inima; ér decă se strică cărți și tăblițe, este bună dovadă, că le-au întrebunțat, au învățat și deci fac progres, și pentru aceea cu bucurie să le cumpēram altele nouē, tot spre scopul de mai înainte.

P. T. protopresbiteri și inspectorii școlari sunt poftiți a distribui fiă-cărui oficiu parochial câte-un esemplar din acest circular pentru a îndeplini însărcinările aparținătoare competenței lor și tot-odată a-l comunica și cu învățatorii din parochiă, ér-și pentru a îndeplini cele aparținătoare competenței acestora.

Arad, din ședința consistorială dela 6/18 Iulie 1895.

Ioan Mețianu, m. p.
Episcopul Aradului.

SCRIRILE DILEI.

— 17 (29) Iulie.

Congresul naționalităților și cărcinmarii din Budapesta. „Egyetértés“ dela 27 Iulie aduce școirea, că un număr însemnat de cărcinmari și otelieri din Budapesta au arangeat o întrunire, la care între altele s'a vorbit și despre congresul naționalităților. Un „băștinaș cărcinmar maghiar“ a recomandat să se ia hotărîrea, ca „să nu dea nici oartir, nici măncaare membrilor Congresului naționalităților, ori cât de scump ar voi să le plătescă“. Propunerea, dice „Egyetértés“, a fost primită aproape de tot cu unanimitate. — Nu-i vorba, cărcinmarii ungeri sunt capabili și de ast-fel de prostii.

— 0 —

Presă franceză și Generalul Traian Doda. Vestitul diar din Paris „Le Temps“ vorbeșce într'unul din ultimii săi numeri într'un mod foarte simpatie despre mōrtea generalului Doda, care a fost — dice diarul francez un aprig luptător pentru drepturile nēmului seu asuprit. „Le Temps“ arată pe ilustrul general român, ca pe o victimă a intoleranței politice și a persecuțiunilor ungeresci.

— 0 —

Preoți catolici ca inspectorii de matricule. Această școire pare cam ciudată dēr totuși nu-i chiar lipsită de adevēr. Lucrul s'a împedecat numai prin împrejurarea, că legea nu admite, ca purtători și inspectorii de matricule să fiă și preoți. Intre cei 599 de concurenți, cari au aspirat la oficiu de inspector de matricule, au fost și șese preoți, dintre cari unul ar fi fost aplecat a purta oficiul fără de plată. Concursul nu i-s'a luat în considerare, căci ministrul a trebuit să se acomodeze paragrafului legi. Mai amintim, că 280 de concurenți au fost respinși imediat, neavend nici o calificatiune.

— 0 —

Băile dela Vâlcele, pōte din cauza căldurilor mari au început în dīlele din urmă să devină mai cercetate. Până în present numărul total al visitorilor s'a urcat la 224. Numērul visitorilor din România încă s'a sporit în șeptēmăna trecută cu vre-o 45, dintre cari cam jumătate sunt Români.

— 0 —

Jokai și conferința interparlamentară. O notiță de tot hazul aduce „Magyarország“ despre marile pregătiri, ce le face Jokai Mōritz pentru a putē validita la Bruxella „idealul național maghiar“. Bētrânul romancier unger cunosce ce-i drept limba franceză, însă a-o vorbi un pré. Un diarist din Budapesta s'a dus dīlele acestea la el și l'a aflat declamând cu tcn înalt franțuzesc. — „O faci din pliocisēlă?“ îl întreabă diaristul. — „Nu!“ răspunde Jokai. „Mē exercitez. Șciu scrie și ceti corect franțuzesc, însă vorbirea 'mi-e nițel cam împiedecată. Trebuie însă să mă exercitez, deoarece luna viitoare merg la Bruxella la congresul interparlamentar. Acolo înșe trebuie regulamentați Valahii în limba franceză,

Cursul la bursa din Viena.

Nr. 45 - 1895.

Din 27 Iulie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.20
Renta de corone ung. 4%	99.85
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.20
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	102.50
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	122.35
Bonuri rurale ungare 4%	98.25
Bonuri rurale croate-slavone.	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.25
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	146.25
Renta de hartie austr.	100.85
Renta de argint austr.	100.10
Renta de aur austr.	123.55
Losuri din 1860	156.—
Actii de ale Bancei austro-ungara.	1070.—
Actii de ale Bancei ung. de credit.	487.—
Actii de ale Bancei austr. de credit.	401.—
Napoleonori.	9.63
Marci imperiale germane	59.40
London vista	121.50
Paris vista	48.10
Rente de corone austr. 4%	100.90
Note italiene.	45.90

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Iulie 1895.

Bancnote rom. Camp.	9.58	Vend.	9.60
Argent român. Camp.	9.52	Vend.	9.56
Napoleon-d'or Camp.	9.60	Vend.	9.62
Galbeni Camp.	5.64	Vend.	5.68
Marci germane Camp.	59.—	Vend.	—
Ruble rusesci Camp.	129.—	Vend.	—
Lire turcesci Camp.	10.82	Vend.	—
Soris. fonc. Albina 5%	100.75	Vend.	101.75

Concurs.

Pentru ocuparea în mod provizor a postului de conducător la școla froebeliană a Bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Concurente la acest post vor documenta:

- 1) Că sunt române gr. or.
- 2) Că au absolvat cu succes o școlă civilă de fete, sau alt institut echivalent.
- 3) Că au absolvat cursul de conducătoare de grădini de copii la o școlă publică și au obținut diploma de calificare conform prescrierilor legii.

4) În fine se dea declarațiune, că se vor supune tuturor dispozițiilor prezente și viitoare ale organelor noastre bisericești.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: Lefă anuală de fl. 400 — și bani de cuartir fl. 60. —

Suplicele se vor adresa Președintelui Comitetului parochial al Bisericei Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu).

Brașov, 8 Aprilie 1895.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brașov.

David Almășan, Arsenie Vlaicu, președinte. secretar.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 4. Colțul Têrgulŭ boilorŭ.

Recomandă on. publică la casuri de morțe, aședământulŭ său de înmormântare bogatŭ a sortatŭ în cari toate obiectele, atâtŭ teletele mai de rëndŭ, câtŭ și cele mai fine, se potŭ căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metalŭ** ce se potŭ închide hermeticŭ, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturorŭ **sicriurilorŭ de lemnŭ, de metalŭ și imitațiuni de metalŭ și de lemnŭ de ștejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **platici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, carē **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și unŭ **carŭ funebru** venetŭ cu **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **promptŭ și ieftinŭ**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

În fine recomandŭ și biroulŭ meu mijlocitorŭ procedândŭ cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

10—*

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunii. In casulŭ publicării unui ananțiu mai mult

de odată se face scădemēntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-ori.

Administrațiunea „Gazeta Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale caili ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta - Predeal											Ghirișŭ - Turda																
Tren de pers. acc.	Tren român expr.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.							
10—	8.05	8.05	8.05	2.15	pl.	Viena	sos.	3.—	1.55	1.55	7.20	6.25	7.33	11.—	4.—	10.19	Ghirișŭ	5.10	10.30	3.30	9.12						
8.30	2.15	1.55	5.45	9.15	↓	Budapesta	↑	5.45	7.25	7.—	1.50	8.10	7.53	11.20	4.20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52						
11.31	4.23	3.56	9.27	11.12		Szolnok		2.29	5.23	3.50	11.44	4.43															
2.—	5.55		11.53	12.55		P. Ladány.		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17															
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare	{ pl.		2.26	11.04	8.43	11.32															
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.	Mezŭ Telegd	sos.		2.19	10.44	8.38	11.17															
4.38	7.43		3.03	2.50		Rév			1.52	10.07	8.11	10.42															
5.20	8.18		3.45	3.26		Bratca			1.26	9.30	7.48	10.13															
5.43			4.06			Cincia				9.10		9.50															
6.32	9.07		4.53	4.17		B.-Huiedin		5.40	12.47	8.31	7.08	9.19															
7.16	9.37		5.32	4.50		Ghârbău		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37															
8.07			6.24			Clușiu	{ pl.		2.55	6.53		7.37															
8.34	10.37		6.59	5.55	sos.	Apahida	↑	2.—	11.01	6.14	5.25	7.—															
8.49			8.40	6.11	pl.	Ghirișŭ	↑	5.45	10.45		4.48	6.45															
9.06			9.08	6.27		Cucerdea			5.18		4.23	6.27															
10.14			10.40	7.27		Uioara			3.53	9.23	3.—	5.21															
10.32			11.25	7.50		Vințul de sus			3.06	8.49	2.00	4.47															
10.59			11.54			Aiud			2.48		2.—	4.31															
11.07			12.04			Teiuș	{ pl.		2.40		1.51	4.24															
11.31			12.34	8.17		Creciunel	sos.		2.11	8.23	1.23	4.03															
11.48			1.—	8.33	sos.	Micăsasa	↑		1.45	8.06		3.42															
12.25			11.40	8.38	pl.	Copșa-mică	{ pl.		1.10	7.59		2.49															
12.52			11.55			Mediaș	sos.		12.39			2.24															
1.06			2.17	9.09		Elisabetopol			12.24	7.30		2.10															
1.37			3.14			Sighișora			11.48			1.38															
1.52			3.34	9.42	sos.	Hasfaleu	↑		11.29	6.56		1.18															
2.13			3.49	9.44	pl.	Homorod	sos.		11.14	6.54		1.01															
2.32			4.11	9.59		Agostonfalva			10.55	6.41		12.46															
3.04			4.48	10.22		Apața			10.21	6.20		12.16															
3.47			4.48	10.51		Feldora			9.42	5.53		11.39															
4.09			5.27	10.51		Brașov	{ pl.		9.13	5.33		11.17															
5.34			6.10	11.12		Timiș	sos.		7.45	4.27		10.02															
6.12			7.50	12.26		Predeal	↑		7.03	3.53		9.22															
6.41			8.30	12.58		Bucuresci	pl.		6.36	3.37		8.57															
7.16			9.03	1.15																							
8.—			9.38	1.34																							
			10.25	2.09	sos.																						
			2.19	3.01	pl.																						
			5.14	3.01																							
			5.59	3.01																							
			6.29	3.31																							
			8.30	9.30	sos.																						

Cucerdea - Oșorhei - Regh.-săsesc.

Tren de mixtŭ	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.	Tren de pers. acc.
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea
3.14	8.51	3.52	9.40		Ludoș
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oșorhei
5.40	10.42	5.36		pl.	Regh.-săs.
7.19	12.21	7.19		sos.	

Careii-mari - Zelău											Sighișora - Odorhei-săcesc.										
Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	Tren de mixtŭ	
5.30	4.15	9.06	7.—	3.22	11.08	Sighișora	9.51	5.32	10.17	9.18	Zelău	4.20	3.01	6.20	1.59	Odorhei-săcesc.	7.15	3.—			

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnează orele de noapte.